

tak, jest tu 'týž důvod pro ručení toho, kdo ho zjednal, jako při zřízení jakékoliv jiné nezdatné osoby. Pravda sice, že oprávněný živnostník bude zpravidla způsobilým anebo musí aspoň za způsobilého uznán býti, když úřad k tomu povoláný mu kvalifikaci tu přiznal. Avšak jak nejvyšší soud v zrušovacím rozhodnutí v této právní při podrobně uvedl, nevyčerpává se pojem zdatnosti pouhou způsobilostí, již ovšem před úřadem prokázati lze vysvědčeními, nýbrž zdatnost předpokládá vedle způsobilosti ještě také s v ě d o m i t o s t, dbalost, pílí, stránku mravní, ba možno přímo říci, jistou mravní silu, které ovšem úřad nevyšetřuje, takže oprávněním živnostenským vykázána není. Je-li tedy živnostník nedbalý, koná práce mu svěřené ledabylo, nebo na př. se opíjí a v tom stavu pracuje nespolehlivě, nebo ze ziskuchtivosti rád užívá laciného a tudíž špatného materiálu a pod., jest přese všechnu svou oprávněnost osobou nezdatnou, a tu zákon chce, aby každý, kdo jiného použije, činil to na v l a s t n í n e b e z p e č í, a nikoli na nebezpečí třetích osob, na nebezpečí obecnstva, s dílem použité osoby ve styk přicházejícího, aby tedy ten, kdo o s o b u v o l í, za ni si také r u č í l, což je zajisté spravedlivé, ať jde o volbu živnostníka nebo neživnostníka. I při volbě živnostníka jest to, jak známo, vždy věc důvěry, komu dáme práci dělat, a nevolíváme proto na zdař bůh, nahodile, nýbrž dle nabytých zkušeností, dle spolehlivých informací, po zralé úvaze. To jsou tedy důvody, proč zákon nerozeznává a z ručení nevyřaduje toho, kdo zjednal k obstarání záležitosti živnostníka; i tu musí za osobu své volby ručiti, ale ovšem může si to i tu pohledávati zase na ní. Žalovanou tedy nijak nevyklučuje, že zadala postavení schodů podnikateli staveb K-ovi, jenž je samostatným živnostníkem, a dlužno tázati se, zda byl K. zdatným či nezdatným. Že byl nezdatným, dovodil, užívaje pojmu zdatnosti v zdejším zrušovacím rozhodnutí vyměřeného, úplně správně již odvolací soud, proč se na jeho vývody, spočívající na skutkových zjištěních, odkazuje. Jen podotknouti dlužno, že to podivuje, že žalovaná si drží K-a jako svého zřízence, pak ale, když má nějakou stavbu provést na svůj účet, zadá mu ji jako zde, ne jako svému zřízenci, nýbrž jako samostatnému živnostníku, ale, když to odvolací soud uvěřil a jako fakt zjistil, dlužno z toho vycházeti, jenže právní posouzení a tudíž výsledek zůstanou vždy stejny, ať byl K. činný jako trvalý zaměstnanec žalované či jako živnostník ad hoc práci pověřený. Jak může žalovaná, která na se vzala povinnost, schody zřídit, uvalovati zodpovědnost na M-a, ten že prý se měl o odstranění vad postarat, jest nepochopitelno. A že o zavinění žalobkyně samé nelze mluvit, bylo už ve zdejším zrušovacím usnesení vyloženo, žalovaná nemá tedy vůbec práva otázku tuto opět rozvinovati.

Čís. 2361.

Jest důvodem k propuštění obchodníka pomocníka, nedohlížel-li předepsaným způsobem na zřízence přiděleného mu k odnesení peněz, čímž zaměstnavatel utrpěl škodu. V tom, že propuštění stalo se teprve po několikátýdenním disciplinárním vyšetřování, za něhož byl zaměstnanci vyplacen měsíční plat, nelze spatřovati vzdání se práva k propuštění.

Povinnosti k úplné náhradě škody, vzniklé nedbalostí zaměstnance, nemůže se zaměstnanec sprostíti poukazem k většímu zavinění přiděleného mu zřízence.

(Rozh. ze dne 6. března 1923, Rv II 38/23.)

Pražská firma D. zaměstnávala ve svém moravském závodě úředníka Františka P-a, jenž byl pověřen vyplácením mzdy v roztroušených továrních objektech. Před výplatou dne 11. prosince 1921 předal František P. ve své úřadovně skříňku s penězi přidělenému mu sluhovi K-ovi a řekl mu, by na něho počkal, až se oblékne. Zatím co se za tím účelem vzdálil do sousední světnice, opustil sluha kancelář a vydal se sám na cestu, během níž přidružil se k němu neznámý muž, jemuž K., uvěřiv tvrzení jeho, že on je ustanoven k odnesení peněz, skříňku svěřil, načež neznámý i se skříňkou beze stopy zmizel. Po disciplinárním řízení, jež bylo skončeno za tři neděle a za něhož mu byl vyplacen měsíční plat, byl František P. propuštěn. Žalobu jeho o služební požitky za výpovědní dobu o b a n i ž š í s o u d y zamítly, vyhověly však vzájemné žalobě zaměstnavatelky na náhradu peněz vylákaných neznámým pachatelem.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání Františka P-a.

D ů v o d y:

Netřeba vyvraceti tvrzení dovolacího spisu, že vylákání peněz na zřízenci K-ovi neznámým pachatelem nelze pokládati za náhodu, nýbrž jen za bezprávný čin K-ův, způsobený jeho hrubou nedbalostí. Zjištění viny K-ovy nevylučuje však nikterak spoluvinu Františka P-a. Převzav peníze k výplatě dělníků, převzal tím též na sebe závazek, pečovati o to, by se peněz dělníkům dostalo, a starati se o bezpečnou dopravu peněz do místnosti, k výplatě určené. Měl vykonávati nad K-em dozor, aby nemohl jednak peníze zpronevěřiti, jednak aby mu nikým třetím nebyly cestou uloupeny, nebo na něm vylákány. Již obyčejná opatrnost, které se nadíti lze od každého člověka zdravých smyslů a rozumu, kázala, by nenechal K-u, jakmile mu peníze svěřil, ani okamžik o samotě, by ho cestou doprovázel a svou přítomností a možností okamžité pomoci, odrazil každý pokus o vylákání, neb uloupení peněz. Této zodpovědnosti nemůže se František P. zbaviti poukazem, že K-a si k do nášce nevybral sám, nýbrž se byl k tomu cíli společností samou ustanoven, aniž tím, že ho neuposlechl, když mu nařídil, aby naň počkal, že si obleče kabát a s ním půjde. I kdyby si sám nosiče peněz byl vybral, bylo jeho povinností, ho doprovázeti a, neposečkal-li naň nosič, měl ho zadržeti a samotného žádným způsobem s penězi nepustiti. Tím, že K. na vylákání peněz má hlavní vinu, není vyviněn František P., a proto právem ho nižší soudy označily jako spoluvinníka. Není však potřeba, aby, jak uvádí dovolání, byla škoda nezbytným, logickým důsledkem P-ova opomenutí. Příčinná spojitost mezi bezprávným činem a škodou znamená, že škoda vzešla z onoho činu, že jím byla způsobena aťsi bezprostředně aťsi prostředně (§§ 1295, 1301, 965, 979 obč. zák.).

Lhostejno jest, že snad škoda vzejíti nemusila, že nastala jen následkem okolností nahodile k tomu přistoupivších a že ji bylo lze předvídati, čili nic. Jedině důkaz, že by škoda jistě byla vzešla, když by se delikt nebyl spáchal, sprostňuje povinnosti k náhradě škody. František P. mohl by se tedy zbaviti povinnosti k náhradě škody pouze důkazem, že i tehdy, kdyby byl K-a doprovázel, bylo by se mu i při nejlepší vůli nepodařilo překaziti vylákání peněz na K-ovi. Toho však František P. ani netvrdil, tím méně dokázal. Správně tedy posoudily nižší soudy věc, uznávše jeho vinu na vylákání a ztrátě peněz. Poněvadž se jednalo o mnoho peněz, a o mzdu mnoha dělníků, kteří na výplatu čekali, a poněvadž František P., nechav jíti s penězy K-a samotného, jednal proti zvláštním předpisům, závodem vydaným, dlužno v opomenutí Františka P-a spatřovati hrubou nedbalost ve službě. Byla tudíž společnost úplně v právu, propustivši dle § 27 zák. o obchod. pomocnících Františka P-a ihned ze služby. Z toho, že disciplinární řízení, jež vedlo k propuštění žalobce ze služby, trvalo 3 neděle a společnost zaplatila Františku P-ovi z dobré vůle jednoměsíční mzdu, nemůže František P. ve svůj prospěch vyvozovati ničeho na újmu společnosti, zejména, že společnost vzdala se nároku na okamžité propuštění vinníkovu, uváží-li se, že společnost, mající sídlo v Praze, musila předem případ vyšetřiti, než učinila rozhodnutí. Že by tímto průtahem byla uznala nevinu Františka P-a na ztrátě peněz, nelze důvodně tvrditi, a to ani tehdy, když prokuristé nepoužili oprávnění, Františka P-a bezodkladně propustiti a přenechali rozhodnutí ve věci správní radě společnosti samotné.

Čís. 2362.

V tom, že se soud první stolice nevyslovil o námitce započtení vzájemné pohledávky v rozsudečném výroku, nýbrž pouze v důvodech, nelze spatřovati zmatek dle čís. 9 Šu 477 c. ř. s. Nápravu lze zjednatí pouze dle Šu 423 c. ř. s. Nenavrhl-li žalovaný včas doplnění rozsudku dle Šu 423 c. ř. s., pozbývá nároku na rozhodnutí soudu dle druhého odstavce Šu 259 c. ř. s., nepozbude však práva na rozhodnutí soudní o tom, zdali a pokud zažalovaná pohledávka pominula započtením.

(Rozh. ze dne 7. března 1923, R I 80/23.)

Proti žalobě o zaplacení 3251 Kč namítly žalované pohledávku navzájem. Procesní soud první stolice vyhověl žalobě, nevyslovil se však v rozsudečném výroku o namítaných vzájemných pohledávkách, nýbrž uvedl pouze v důvodech, že a proč jich neuznává. Odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudu a uložil mu, by, vyčkaje pravomoci, ve věci dále jednal a znovu rozhodl. Důvody: Především poukazuje se k tomu, že napadený rozsudek ve svém výroku neobsahuje výroku o námitce započtení vzájemných pohledávek žalovaných. Návrh na doplnění rozsudku v tomto směru ve smyslu Šu 423 c. ř. s. podán nebyl. V odvolacím spise nebyl učiněn návrh na zrušení rozsudku pro tento nedostatek, avšak celé odvolání čelí vlastně jen proti tomu, že první soudce námitce započtení vzájemných pohledávek žalovaných ne-